



До № 2620 від 18.12.2019  
Президент України

## АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

№ 16/3-39/2620(10638)

"16" 01 2020 р.

### ВИСНОВОК

на проект Закону України

**«Про внесення зміни до статті 183 Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей визначення розміру застави при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою за вчинення тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину»**

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є удосконалення положень Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) задля унеможливлення використання існуючих законодавчих механізмів для уникнення кримінальної відповідальності. Для досягнення зазначеної мети у законопроекті пропонується ч. 4 ст. 183 «Тримання під вартою» КПК доповнити пунктом 4 та надати слідчому судді, суду право при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою не визначити розмір застави у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину.

Необхідність запропонованих змін у супровідних документах до законопроекту обґрунтовується тим, що особа, яка вчинила правопорушення, пов'язане з одержанням неправомірної вигоди, маючи фінансові можливості та сплативши певну суму застави, яка навіть може бути меншою за розмір неправомірної вигоди, уникає в подальшому тримання під вартою. Перебуваючи на свободі, вона має змогу активно протидіяти зусиллям правоохоронців, перешкоджати встановленню істини шляхом знищення документів, речових доказів, залякування осіб тощо. Передбачається, що надання слідчому судді, суду права не визначати розмір застави у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину сприятиме уникненню в подальшому подібної негативної практики.

За результатами опрацювання поданого законопроекту Головне науково-експертне управління вважає за необхідне зазначити наступне.

1. У ч. 4 ст. 183 КПК встановлено, що слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи підстави та обставини, передбачені статтями 177 та 178 цього Кодексу, має право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні: 1) щодо злочину, вчиненого із застосуванням

насильства або погрозою його застосування; 2) щодо злочину, який спричинив загибель людини; 3) щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею. Тобто, у вказаній нормі йдеться про випадки вчинення насильницьких злочинів, пов'язаних з посяганням на життя або здоров'я людини, які є найвищою соціальною цінністю відповідно до ч. 1 ст. 3 Конституції України.

Крім цього, слідчому судді, суду наразі надано право не визначати розмір застави у випадках недотримання умов при обранні більш м'якого запобіжного заходу (застави), тобто, коли застосування більш м'яких заходів є недієвим.

При цьому при вчиненні певних насильницьких злочинів запобіжний захід у вигляді тримання під вартою взагалі не застосовується. До таких злочинів, зокрема, відноситься умисне легке тілесне ушкодження (ст. 125 Кримінального кодексу України). Навіть до раніше судимої особи, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, за який законом передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк до п'яти років, запобіжний захід у вигляді тримання під вартою призначається виключно у разі, якщо прокурором, крім наявності підстав, передбачених статтею 177 КПК, буде доведено, що перебуваючи на волі, ця особа переховувалася від органу досудового розслідування чи суду, перешкоджала кримінальному провадженню або їй повідомлено про підозру у вчиненні іншого злочину (детальніше див. ч. 2 ст. 183 КПК).

У проекті пропонується змінити підхід до визначення кола кримінальних проваджень, у яких можливим є невизначення суддею чи судом розміру застави. Якщо нині підставою для невизначення застави є саме насильницький характер злочину, в якому підозрюється відповідна особа, то після прийняття проекту відповідні положення КПК будуть застосовуватись не лише у разі вчинення насильницьких злочинів, а й в разі вчинення певних (тяжких або особливо тяжких) корупційних злочинів. Таким чином створюється прецедент для подальшого внесення змін до ст. 183 КПК та ще більшого розширення переліку кримінальних проваджень, де суддя буде наділений правом не визначити розмір застави у кримінальному провадженні залежно лише від тяжкості вчиненого злочину (наприклад, за усі тяжкі та особливо тяжкі злочини проти власності), що в підсумку може істотно і не виправдано збільшити кількість підозрюваних, які тримаються під вартою.

**Керівник Головного управління**

Вик.: В. П. Попович, І.Ю. Кунець

**С.А. Тихонюк**